

*В.С. Ковальчук, старший викладач,
Б.А. Мялковський, доцент,
С.Ф. Панов, канд. техн. наук, доцент
Київська державна академія водного транспорту
імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного*

ВИКОРИСТАННЯ СТАНДАРТНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ ДЛЯ ЗВ'ЯЗКУ ПІД ЧАС ПЛАВАННЯ НА МОРІ

Основні методичні принципи викладання професійної англійської мови на факультеті судноводіння при вивчанні теми “Communication at Sea” є наступні:

- реалізація сучасної освітньої мети в процесі навчання на базі використання практичних ситуацій;
- використання активної іншомовної діяльності курсантів, як основного фактора оволодіння мовою;
- практичний підхід до засвоєння фахового мовного матеріалу, в процесі якого мовні явища засвоюються не у вигляді абстрактних правил, а як конкретні навички мовлення, на основі яких формуються уміння іншомовного спілкування;
- комунікативний характер навчання, спрямований на одержання і передачу інформації під час плавання на морі;
- комплексний підхід до організації мовного матеріалу, тобто оволодіння мовою, граматикою, лексикою в їх єдності і в складі речення (мовного зразка);
- усна основа навчання, яка спрямована на оволодіння фаховими засобами комунікативної діяльності в такій послідовності: аудіювання мовлення, читання, письмо.

Диференційований підхід до навчання фахової англійської мови для курсантів не знімає, а передбачає урахування специфіки кожного з них після кожного практичного плавання їх взаємозв'язків зі іншомовним екіпажем.

Наступні рекомендації сприятимуть навчальному процесу та засвоєнню лексики щодо зв'язку під час плавання на морі, на підходах до портів, на фарватерах та акваторіях портів:

а) курсантам слід подавати не готові результати навчання та відповіді, тобто заздалегідь препаровані вчителем тексти для їх засвоєння, а засоби досягнення результатів, якими виступають структури функціонування мови.

Керуючись підручником Т.N.Blakey “English for Maritime Students”, курсантам треба розповісти, що є стали словосполучення для зв'язку зі станціями. Усі стандартні фразеологічні повідомлення можуть бути поділені на сім типів які є наступні: Question, Advice, Request, Information, Instruction, Warning and Intention.

При зв'язку з лоцманською станцією будь яке повідомлення треба починати одним з вищезгаданих установчих слів, щоб не було помилок в їхньому сприйнятті.

На приклад: Question: What is your position? Answer: My position is 58 N, 70 W.

Крім того, вживаються, наприклад, фрази:

How do you read me? – Як мене чуєте?

I read you five – Чую Вас відмінно.

Roger - Вас зрозумів

Over - Переходжу на прийом /приймання/

Out - Кінець зв'язку.

Для створення наближених до дійсності ситуацій спілкування можна звернутися до посібника Е.С.Пилацкогo “English for Navigators”.

Ситуація може бути наступна:

You are a captain of the dry cargo vessel “Omega”?

You're approaching the outer roads of the port N.

Contact by the VHF the pilot station of N.

Ask about conditions on the anchorage (characteristics of the bottom, depths, whether sheltered or not and from what winds, etc.)

The station advises you to make all preliminary arrangements and to be ready to drop both anchors.

Бажано використати підручники: Н.О.Дорошкевич и др. „Английский язык для судоводителей” (Часть 3 главы “Instruments”, Fundamentals of the Use of Radar”, “Azimuths”), Т.Н.Blakey “English for Maritime Students” Part “Communication at Sea”.

Спілкування іноземною мовою має здійснюватись переважно за схемою “курсант-курсант”, що дає можливість широко застосовувати колективні, парні форми роботи. Надання курсантам мовної ініціативи шляхом постійного створення проблемних ситуацій, які вимагають власного вибору засобів вирішення мовної проблеми. Мовлення повинно бути постійним, активним, творчим.

Розмовна діяльність курсантів здійснюється у такій послідовності:

створення вчителем типової ситуації спілкування; добір курсантами адекватних структур мовлення і їх поєднання допомогою лексичних блоків (виразів); висловлення курсантів за заданою вчителем мовно-структурною схемою.

Основними формами автоматизації вживання структур є:

загальне питання коротка відповідь;

загальне питання – коротка відповідь, уточнення відповіді;

загальне питання – коротка відповідь, уточнення відповіді, стимулююче питання;

висловлення – додаткове висловлення;

висловлення – додаткове висловлення, спонукаючи до розмови питання; повідомлення – оцінка повідомлення;

повідомлення – оцінка повідомлення, вираження ставлення до нього; спеціальне питання – структурно зв'язна відповідь;

спеціальне питання – структурно зв'язна відповідь, уточнення відповіді; альтернативне питання – коротка (повна) відповідь, уточнення відповіді.